

erfüllt von: अमृत° KATHAS. 4, 89. 8, 38. 9, 47. मरिचतोद° (मासखण्ड) 13, 124. मङ्गलातोदवाद्यनिर्द्वाद° (पुरी) 18, 404. पुंशलीनात्मवैधेयवाल-
कद्रोमधु° (राजपर्यट) RĀGA-TAR. 6, 159. कर्ष° KATHAS. 2, 73. अमर्ष° 10, 61. प्रेमनिर्भर्या गिरा BHĀG. P. 9, 18, 20. Verz. d. Oxf. H. 91, 6, 23. वि-
प्रास्त्रयीनिर्भर्या: DHŪRTAS. 96, 10. कोपनिर्भरम् adv. KATHAS. 6, 126.

निर्भर्त्सन (von भर्त्स् mit निम्) n. 1) Drohung, Vorwürfe AK. 3, 4, 32
COLEBR. 289, 2. TRIK. 3, 3, 244. H. an. 4, 178. MED. n. 187. निर्भर्त्सनापवादः
MBH. 3, 17051. ऽदृष्टमोहित 15685. VOP. 8, 75. Auch °ना f.: अय निर्-
भर्त्सना तस्मादपि प्राप्तवतामकृत् RĀGA-TAR. 1, 256. — 2) rothe Schminke,
Lack TRIK. H. an. MED. HĀR. 139.

निर्भस्त्रक (निम् + भस्त्रा) adj. f. °स्त्रका und °स्त्रिका P. 7, 3, 47. Sch.

निर्भाग्य (निम् + भा°) adj. unglücklich AK. 3, 4, 16, 97.

निर्भाज्य (von भज् mit निम्) adj. bei einer Theilung auszuschliessen:
स निर्भाज्यः स्वकादशात् M. 9, 207.

निर्भीति (निम् + भीति) adj. f. आ furchtlos R. 2, 27, 17. BHĀG. P. 4, 18, 1.

निर्भुज (निम् + भुज) adj. f. आ Bez. einer Art Saṃdhi (Saṃhitā)
RV. PRĀT. bei MÜLLER, S. III. VI. fg. अथैतास्तिष्ठः संकिता भवन्ति शुद्धा
दुःस्पृष्टा निर्भुजिति SĀMĤITOPANISHADBRĀHMAṆA 1.

निर्भूति (von भू mit निम्) f. das Vergehen AV. 16, 5, 4. 7, 1. 8, 4.

निर्भूत MBH. 3, 1493 wohl nur fehlerhaft für निर्भूत.

निर्भूति (निम् + भू°) adj. keinen Lohn erhaltend H. 362.

निर्भेद (von भिद् mit निम्) m. 1) das Aufspringen, Zerspringen, Ber-
sten SUÇR. 2, 313, 12. पृथिव्याः R. 1, 41, 4. — 2) das Zersprengen. Spal-
ten: ताल° R. 4, 11 in der Unterschr. des Sarga. — 3) Spalte, Bette
eines Flusses: विष्णुमधुनिकृता च चकार मधुवाहिनीम् । नदीं प्रभवनि-
र्भेदाम् HARIV. 12017. — 4) Auflösung, Ausgang einer Angelegenheit MĀ-
LAV. 44, 13.

निर्भेदिन् (wie eben) adj. spaltend, sprengend: स्मरस्येव धैर्यनिर्भेदिनी-
मिषुम् KATHAS. 11, 48.

निर्भेद्य (निम् + भेद्य) adj. 1) keine Spalte habend: निस्तम्भे निर्गवाले
च निर्भेद्ये ऽत्रसंश्रये । प्रासोदोपर्यरण्ये वा मन्त्रयेताविभावितः ॥ KĀM.
NĪRIS. 11, 66. — 2) das Ziel verfehrend: नानिमित्तो ऽभवद्वापो न निर्भेद्यो
न निष्फालः R. 6, 91, 26.

निर्भोग (निम् + भोग) adj. keinem Genusse fröhnend MBH. 12, 2332.

निर्भलिक (निम् + मलिका) adj. frei von Fliegen gaṇa निर्दकादि
zu P. 6, 2, 184. निर्भलिकम् (angeblich adv.) Fliegenlosigkeit Schol. zu
P. 2, 1, 6; vgl. im Prākṛit किदं भवद्वा दाणिं पिम्मक्खिञ्चं ÇĀK. 24, 18. 81, 6.

निर्भञ्ज adj. in der Stelle: षष्टिं सृष्ट्वानु निर्भञ्जामञ्जे निर्वृथानि गवाम्-
षिः RV. 8, 4, 20.

निर्भञ्ज (निम् + मञ्जा) adj. fettlos, mager HARIV. 14533.

निर्भत्सर (निम् + म°) adj. nicht neidisch, nicht missgünstig RĀGA-
TAR. 3, 42. BHĀG. P. 1, 1, 2. 3, 32, 42. DHŪRTAS. 85, 9.

निर्भत्स्य (निम् + म°) adj. fischlos; davon nom. abstr. ता f.: सरो °तां
नीतम् PĀNĒAT. 78, 15.

निर्भय (von मय् mit निम्) m. Reibung: °दारु Reibholz (zur Gewin-
nung von Feuer) H. 825, v. l. für निर्भय्यदारु; vgl. निर्भय्य.

निर्भयन (wie eben) n. das Reiben SUÇR. 2, 3, 10. das Aneinanderrei-
ben von Holzstücken zur Gewinnung von Feuer ÇVETĀÇV. UP. 1, 14.

MBH. 1, 8028. काष्ठनिर्भयनादग्निं जनयित्वा R. 3, 75, 50. BHĀG. P. 9, 14, 46.
das Quirlen, Buttern KĀM. NĪRIS. 13, 3. सिन्धोः BHĀG. P. 8, 12, 45. अम्भु
R. 1, 45, 33. अति° MBH. 1, 1152. — Vgl. निर्भयन.

निर्भय्य (wie eben) 1) adj. frisch zu reiben (Feuer) TS. 3, 1, 2, 2. 5, 7,
5, 1. Vgl. निर्भय्य. — 2) f. आ ein best. wohlriechender Stoff, = नलि-
का RĀGĀN. im ÇKDR. u. नलिका; vgl. निर्भय्या.

निर्मद (निम् + मद्) adj. 1) nicht brünstig, von Elephanten AK. 2, 8,
2, 4. H. 1221. VARĀH. BRH. S. 66, 9. — 2) nicht hochmüthig, demüthig
MBH. 3, 8683. RĀGA-TAR. 4, 178.

निर्मध्य (निम् + म°) 1) adj. oxyt. keine Mitte habend TS. 6, 2, 5, 4.
— 2) f. आ = नलिका ein best. wohlriechender Stoff BHĀVAPR. im ÇKDR.;
unter नलिका wird aber st. dessen निर्मध्या aufgeführt, welche Form
gewiss die richtigere ist.

निर्मनस्क (निम् + मनस्) adj. kein Manas habend; davon nom. abstr.
°ता f. KĀM. NĪRIS. 1, 35.

निर्मनुज (निम् + म°) adj. menschenleer: अरण्य BHĀG. P. 1, 6, 16.

निर्मनुष्य (निम् + म°) adj. f. आ dass.: अयोध्या R. 2, 21, 10 (18, 12
GORR). मातङ्ग ein Elephant ohne Menschen auf ihm MBH. 6, 3893.

निर्मन्त्र (निम् + म°) adj. wobei kein heiliger Spruch gesprochen wird:
गान्धर्वो विवाहः MBH. 1, 2980.

निर्मन्य (von मन्य् mit निम्) m. Reibung: °दारु Reibholz (zur Gewin-
nung von Feuer) H. 825. °काष्ठ dass. HĀLĀJ. 2, 260. — Vgl. निर्भय.

निर्मन्यन (wie eben) n. das Reiben SUÇR. 2, 260, 13. — Vgl. निर्भयन.

निर्मन्य्य (wie eben) adj. was gerieben wird: °दारु AK. 2, 7, 18. frisch
zu reiben (Feuer) KĀTJ. ÇR. 6, 5, 14. 16, 4, 13. 25, 13, 28. — Vgl. निर्भय्य.

निर्मन्यु (निम् + म°) 1) adj. frei von Zorn MBH. 3, 1025. 3, 4499. 8,
2413. KATHAS. 3, 119. — 2) m. N. pr. eines Jägers HARIV. 1206.

निर्मम (निम् + मम, gen. zu अहम् ich) 1) adj. f. आ der sich nicht
kümmert um, gleichgültig gegen (loc.): अतिविघ्नपेता ये प्राप्तिष्वर्थेषु निर्-
ममाः MBH. 13, 5358. परस्वे 6633. अर्थेषु RAGH. 15, 28. Gewöhnlich ohne
obj. der sich um Nichts kümmert, gleichgültig gegen Alles, frei von
allen Beziehungen zur Aussenwelt BHĀG. 2, 71. 3, 30. MBH. 3, 15484.
7, 9066. 13, 2025. 5353. 6749. 14, 954. RAGH. 12, 60. VARĀH. BRH. S. 2, 8.
BHĀG. P. 1, 13, 40. 3, 32, 6. VĀJU-P. bei Muir, Sanskrit Texts I, 31, N. 56,
Z. 7. MĀRK. P. 26, 3. (सुतम्) बोधमनयनिर्ममात्मकम् 1. Als Bein. Çiva's
ÇIV. — 2) m. bei den Gāina N. pr. des 15ten Arhant's der zukünf-
tigen Utsarpiṇī H. 35.

निर्ममता (von निर्मम) f. vollkommene Gleichgültigkeit gegen (loc.): अ-
न्यौ °ता (पिकवरस्य) Spr. 411.

1. निर्ममत्व (von निर्मम) n. vollkommene Gleichgültigkeit gegen Alles
MĀRK. P. 39, 4.

2. निर्ममत्व (निम् + म°) adj. gleichgültig gegen (loc.) KULL. zu M. 6, 42.

निर्मर्याद (निम् + मर्यादा) adj. keine Grenzen habend so v. a. unzäh-
lig: निर्मर्यादा ज्ञेच्छा ये पश्चिमदिशि स्थिताः VARĀH. BRH. S. 14, 21. über
alle Maassen gross: भय MBH. 6, 1805. aus allen Fugen gerückt: निर्म-
र्यादमिमं लोकं करिष्याम्यद्य सायकैः R. 3, 69, 19. die Grenzen des Rech-
tes überschreitend, ruchlos, verbrecherisch; von Personen MBH. 3, 7146.
R. 2, 109, 3. 3, 41, 12. PĀNĒAT. 152, 7. MĀRK. P. 8, 200. °दम् adv. so dass